

Premier Dick Schoof.

Waar blijft een pamflet vanuit de filantropie?

Door: Bert Koopman

08-08-2024

Politiek en Overheid

Het nieuwe kabinet hanteert dezer dagen de scalpel. En de filantropie zit in de hoek waar, afgaande op het hoofdlijnenakkoord van PVV, VVD, NSC en BBB, flink gesneden zal worden. Dit betreft niet alleen in de fiscale giftenaftrek. Ook verbindende en vitale terreinen als internationale hulp, cultuur, sport en wetenschappelijk onderzoek vrezten met grote vreeze. Hoogste tijd voor een krachtig tegengeluid in de weken voorafgaand aan Prinsjesdag?

In tijden van cynisme tegenover de parlementaire democratie en haar instituties smeden de nieuwe bewindslieden deze weken onder leiding van de partijloze premier Dick Schoof een regeerprogramma. Een gegeven is dat dit kabinet de hand stevig op de knip zal moeten houden. Er zijn serieuze zorgen over de rijksbegroting. VVD-minister Eelco Heinen van Financiën heeft de bezuinigingsbijbel onder zijn hoofdkussen liggen.

Onmisbaar

Afgelopen voorjaar en vorig najaar is brancheorganisatie Goede Doelen Nederland in Den Haag geweest om de belangen van de filantropie te behartigen. De brochure 'Wat maakt goede doelen onmisbaar voor onze samenleving' beschrijft adequaat welke functies goede doelen in de maatschappij vervullen, compleet met praktijkvoorbeelden en bezien door de ogen van bestuurders, wetenschappers en opinieleiders.

Verborgene waarden

De overheid heeft geen monopolie op algemeen nuttige activiteiten. In het eindeloze debat over de fiscale giftenaftrek krijgen niet-financiële argumenten te weinig aandacht. De giftenaftrek stimuleert de betrokkenheid van schenkers bij het goede doel van hun keuze. Daarnaast is er de functie als allocatiemechanisme voor publieke middelen. Tot slot speelt de giftenaftrek een belangrijke rol ter ondersteuning van een zich terugtrekkende overheid.

Innovatieve oplossingen

In Den Haag worden de kaarten nu geschud. Waar blijft de lancering van een visionaire kijk op de verhouding tussen overheid en maatschappelijk initiatief. Te beginnen met een uitwerking van deze uitgangspunten: de overheid in een sturende en kader stellende rol; filantropische fondsen – dicht bij burgers gesitueerd – dragen innovatieve oplossingen aan. Idealiter leidt een slim samenspel tot meer slagkracht en minder bureaucratie.

Draagkracht

De georganiseerde filantropie in Nederland wordt in belangrijke mate gedragen door 700 door het CBF erkende goede doelen, 365 fondsen en foundations aangesloten bij de Vereniging van Fondsen in Nederland, 26 christelijke en 2 joodse kerkgenootschappen verenigd bij het Interkerkelijk Contact In Overheidszaken. Partos verenigt meer dan 100 organisaties die gericht zijn op internationale samenwerking. Daarnaast zijn er andere brancheorganisaties.

Ruggengraat

Deze organisaties vormen de institutionele ruggengraat van de filantropie. Bij de fondsenwervende instellingen tekenen de leden van Goede Doelen Nederland – 262 CBF-erkende goede doelen – voor meer dan de helft van de totale inkomsten van alle fondsenwervende organisaties. De leden van de FIN zijn goed voor meer dan een derde van de totale bestedingen van vermogensfondsen. De cijfers komen van het onderzoek Geven in Nederland van de VU.

Zichtbaarheid

Maatschappelijk initiatief lijkt meer dan ooit nodig. Goede doelen kunnen een rol vervullen die de overheid en het bedrijfsleven niet kunnen vervullen. Kijk alleen al naar de nuttige werken van Kansfonds en Stichting Urgente Noden Nederland. Het is al vaak gezegd. De filantropie is maatschappelijk onmisbaar, helaas politiek te onzichtbaar. Alle reden om verborgen waarden beter zichtbaar te maken. *Value positioning*, zouden de consultants zeggen. Filantropie: let op uw saeck!